

HET NEDERLANDS KAMPIOENSCHAP IJS-CARVING

KUNST MET DE Ketting- ZAAG

Dit is een verhaal over kunst. En nou niet gelijk doorbladeren! Bij het Nederlands Kampioenschap Ijs-carven in Arnhem halen de deelnemers met behulp van ronkende kettingzagen de meest bizarre beelden uit een homp ijs. En na afloop staat het ijs gegarandeerd koud. Zo erg is het dus allemaal met

TEKST JOCHEM DAVIDSE FOTO'S SANDER BOER

NR 01 • 04 JAN - 11 JAN 2012 • WWW.PANORAMA.NL

PANORAMA

M

aximumtemperatuur 5 graden. Zonnige periodes met tussen-door kans op regen, hagel of natte sneeuw.

Later op de dag misschien kans op onweer." Met andere woorden: zoek het maar uit.

De weerman op de autoradio heeft vandaag duidelijk geen idee. Ik ben op weg naar het Nederlands Kampioenschap Ijs-carving in Arnhem. Dat is blijkaar zo'n on-Hollandse bezigheid dat tot nu toe niemand de moeite heeft genomen er een Nederlandse naam voor te verzinnen. Het is zoiets als beeldhouwen, maar dan met ijs. Veel meer weet ik er die ochtend ook nog niet van. Ik kan mij wel voorstellen dat de organisatie hartje winter op andere weersomstandigheden had gehoopt. 5 graden lijkt mij aan de warme kant voor ijs.

Vijftien teams van elk twee carvers (sorry) beginnen straks in de Arnhemse binnenstad om half tien met carven (sorry!). Om vijf uur 's middags komt

Mark (links) en Hubert maken een beginnetje.

de jury pas langs om te bepalen wie zich het komende jaar Nederlands kampioen mag noemen. Als er in de loop van de dag een paar goeie plensbuien overheen gaan, dan staan die juryleden straks naar een plas water te kijken. Maar we zullen zien.

GESTOLD FRITURUVET

Ik heb weinig met kunst. Musea loop ik graag zo snel mogelijk voorbij. Van beeldende kunst weet ik zo goed als niks. Ik ken het beeld van die kerel die nadenkt, ik ken het beroemde beeld van die poedelnaakte gast met dat kleine pikkie, maar daar houdt het wel zo ongeveer op. Wat mij betreft zou Michelangelo net zo goed de linkshalf van Atlético Madrid kunnen zijn. Zo erg is het. Er is vandaag weinig voor nodig om als absolute cultuurbarbaar kansloos door het ijs te zakken.

Die vrees lijkt volkomen terecht. Aan de bar van het café waar de carvers zich verzamelen, neem ik de ingediende ont-

werpen door. Elk team moet vooraf met een tekening aangeven wat er vandaag gearcand gaat worden, zodat de jury kan beoordelen in hoeverre de voorgenomen plannen zijn gerealiseerd. Ik zie een sprookjeskasteel, een walvis, een zandloper, een verzameling bloemen, een boomkikker, een ballerina en nog

wat beelden waarvan ik geen chocola kan maken. 'Abstract' noemen kunstenaars dat. In gewoon Nederlands: onzin. Met de moed ergens diep in de schoenen blader ik door de pagina's. En dan vind ik mijn redding. Ik herken het ontwerp meteen van de briljante bierreclame. Zonder mijn koffie op te drinken haast ik mij naar buiten. Op plek 7, de werkplek waar het ijsbeeld van de Walking Fridge vandaag moet verrijzen, trek ik twee lachende kerels met kettingzaag en een krat bier. God zij geprezen. Net als ik de twee mannen wil aanspreken maakt een gigantische bak herrie korte metten met de ochtendrust op het Jansplein. Pal naast werkplek nummer 7 opent een kerel met een brullende kettingzaag de aanval op een verzameling robuuste ijsblokken. Ruim een halfuur gaat hij tussen de rondvliegende ijs-splinters als een bezetene tekeer. Als hij klaar is lees ik, op de plek waar daarnet alleen zes rechthoekige ijsblokken stonden, in volmaakt sierlijke letters 'DOL-MAR', de kettingzaagfabrikant die het evenement sponsort. "Zo," zegt de man droog, terwijl hij met de nog napruttelende kettingzaag in zijn hand het resultaat van zijn inspanningen bekijkt.

Wim Vos (50), uit het Drentse Orvelte, is ijs-carver van het eerste uur. Althans, in Nederland. Toen hij er in 1986 mee begon, carvden (?) de Japanners, de Russen en de Canadezen er al jaren lustig op los. Wim zag ze bezig op televisie. Zelf was hij destijds chef-kok en patissier. Vooral in die laatste hoedanigheid wilde hij zich nog weleens wagen aan kunstzinnige uitpattingen in de vorm van suikerwerken. Maar ook uit een homp gestold frituurvet – probeert u het zelf ook eens – kon hij een boeket bloemen, een dier of een ander beeld toveren. Dat kon dus ook met ijs.

VERSLAafd AAN DE KETTINGZAAG

Sindsdien is Wim de halve wereld over geweest. Hij deed mee aan internationale competities in onder andere Japan, Canada, Rusland en Alaska, waar het ijs-carven bij de meest onvergeeflijke

Binnen een dag heeft de Arnhemse binnenstad er vijftien standbeelden bij.

temperaturen steevast tienduizenden bezoekers trekt. Thuis in Nederland maakte hij in opdracht ijs-sculpturen voor het Koninklijk Huis, voor de opening van de Amsterdam Arena en voor talloze andere gelegenheden.

Acht jaar geleden, toen hij allang niet meer de enige ijs-carver van Nederland was, vond hij dat er in eigen land ook maar eens een serieuze wedstrijd georganiseerd moest worden. Dat werd het NK in Arnhem, waar Wim vandaag behalve manusje-van-alles, vooral juryvoorzitter is.

Mark Banga (32) uit Almere en zijn maat Hubert Peters (25) uit Zeewolde, de grote geesten achter de Walking

Fridge, maken geen haast. De competitie is officieel begonnen, maar hun ijs ligt er nog onaangeroerd bij. Eerst overleggen. En nog wat meer overleggen. En dan nog wat meer. Eerlijk gezegd waken ze op geen enkele manier de indruk enig idee te hebben hoe ze uit de vijf massieve ijsblokken een mannetje met een Walking Fridge gaan halen. Geoeffend hebben ze niet. Daar hadden ze het ijs niet voor. Een tekening of ontwerp hadden ze in eerste instantie ook niet, maar omdat de organisatie dat verplicht stelt, heeft Hubert het op de valreep in elkaar geflanst. Nu moet het alleen nog even gemaakt worden. Voor al de koelkast lijkt mij lastig. Er moet zo meteen nogal wat gewicht rusten op

de twee potjes. "We zullen zien," lacht Mark zorgeloos.

Voor Mark en Hubert draait het NK Ijs-carving vooral om gezelligheid. En om de kettingzaag. Ze zijn collega's van elkaar bij een bedrijf in groenvoorziening en -onderhoud. Behalve een werkgever delen ze ook een afwijking: beiden hebben een ernstige kettingzaagverslaving. Zelfs in hun vrije tijd kunnen ze het gebrul en het geweld niet missen. Hubert werd eerder dit jaar Nederlands Kampioen Bomen Vellen, Takken Snoeien, Stammetjes Hakken En Dergelijke. Kortweg: Bosarbeid. Ook Mark pakt prijzen, maar dan als hout-carver. Hij zaagt voor zijn lol beelden uit dikke boomstammen. Het liefst zo kolossaal mogelijk. Mocht u bijvoorbeeld ergens in de berm bij Emmeloord op een maiskolf van 3,5 meter stuiten, dan moet u bij Mark zijn. Mocht u al jaren op zoek zijn naar een reusachtige houten krab, dan moet u trouwens ook bij Mark zijn, maar dat terzijde. Het ding staat een beetje in de weg.

100 EURO VOOR EEN STUKKIE IJS

Met juryvoorzitter Wim Vos loop ik begin van de middag langs de vijftien deelnemende teams. De meeste ijsbeelden beginnen zowaar gelijknissen te vertonen met de ingediende ontwerpen. Althans, in grote lijnen. Verstandige carvers wagen zich zo vroeg in de wed- >>

De Walking Fridge lijkt juryvoorzitter Wim Vos volledig koud te laten.

strijd nog niet aan details. Die smelten namelijk als eerste weg. De angst dat de jury straks om vijf uur naar een plas water staat te kijken, deelt Wim overigens niet. 5 graden is aan de warme kant voor ijs, maar dit ijs is niet zomaar ijs. Dit is carvers-ijs. Het is op een speciale manier ingevroren waardoor het zuurstofarm en zo helder en hard als glas is. En kostbaar. Een blok carvers-ijs van 25 bij 50 bij 100 centimeter kost meer dan 100 euro.

Om hun beeld te maken heeft elk team vandaag vijf van die blokken ter beschikking. Een beeld moet minstens 1,5 meter hoog zijn, maar dat is zo ongeveer de enige eis. De rest komt aan op techniek. Ik zie mensen in de weer met kettingzagen, met slijptollen, met hamers, met beitels, met een plantenspuit en zelfs met strijkijzers (voor een mooie glans). Om de blokken ijs aan elkaar te hechten is er droogijs: ijs van min 80 graden. Droogijs is het cement van de ijs-carver.

Het oordeel dat Wim en zijn twee collega-juryleden straks vellen is gebaseerd op creativiteit, verhouding en symmetrie, technische vaardigheid en moeilijkheidsgraad. "Twee blokken aan elkaar lijmen met droogijs kan iedereen, maar de lasnaad vervolgens wegwerken, dat is andere koek," zegt Wim.

Mark en Hubert hebben het drie jaar geleden, toen zij voor het eerst meededen, allemaal zelf moeten uitvoeren. Hout of ijs, zagen is zagen, dachten de

twee kettingzaagverslaafden, maar dat viel tegen. De eerste uren van de wedstrijd keken ze de kunst vooral bij anderen af en stelden ze 100.000 vragen. Nu, bij hun derde deelname aan het NK, gaat het een stuk vlotter. Er staat al een duidelijk mannetje van ijs en ook de contouren van de Walking Fridge zijn al zichtbaar. De koelkast wordt nu nog ondersteund door een houten frame dat het gewicht moet dragen. Het vertrouwen in de constructie is duidelijk nog niet helemaal tiptop.

HAAKSE SLIJPTOL

De regenbui die om een uur of twee 's middags naar beneden komt, helpt ook al niet. Maar de mannen kunnen moeilijk volhouden dat ze maar wat aanrømmen. Vooral Mark heeft oog voor detail. Hij heeft zojuist een rekje voor in de koelkast uit het ijs gezaagd. Het idee voor een groentelade weet Hubert hem gelukkig uit het hoofd te praten. Terwijl de tijd weg tikt, krijgt het beeld zijn definitieve vorm. Met chirurgische precisie glijdt de kettingzaag door het ijs. Ze kunnen me nog meer vertellen; Mark en Hubert zijn geen onbehouden hout-hakkers. Zoals vanmorgen ergens in die vijf blokken ijs een man met wandelende koelkast verscholen zat, zo zit in de twee boomverzorgers een kunstenaar verstopt. Een kunstenaar

met een kettingzaag, maar toch. Om zes uur is de prijsuitreiking in de kroeg. Er wordt behoorlijk nagepraat over de Walking Fridge. Tussen de sprookjeskastelen, de bloemen en de ballerina's is het een opvallend beeld. Zowel het publiek als de ijs-carvers kunnen de humor ervan waarderen. De jury helaas minder. Of ze kennen de reclame niet, dat kan ook. De titel gaat in elk geval net als vorig jaar naar het Gelderse team van Martijn Harms en Thijs Coers. De jury prijst vooral de artistieke waarde en de technische vaardigheid van hun abstracte beeld getiteld Freedom. Behalve de nationale titel winnen ze 1000 euro en twee kettingzagen. De tweede prijs is voor de tweelingzusjes Kilian en Damian van der Velden. Zelden twee vrouwen zo blij zien zijn met een haakse slijptol. «

